

Kredo

juli/augustus 2004

Kerkblad van de Remonstrantse en Doopsgezinde gemeenten in Den Haag en omstreken

De hand van God

Wanneer men de concordantie opslaat bij het woord hand, dan blijkt dat er bladzijden vol verwijzingen zijn naar plaatsen waar dit woord in het Oude Testament te vinden is.

In het Nieuwe Testament is het ook nog een aanzienlijk aantal, maar toch veel minder dan in het Oude Testament.

Ik gebruikte de concordantie naar aanleiding van een foto die ik in handen kreeg waarop een muurschildering van de 4^e eeuw voor Christus was weergegeven. Een muurschildering die afkomstig was van een Syrische synagoge uit die tijd. Bij opgravingen in Dura Europos, een stad aan de oever van de Eufraat, was dit fresco te voorschijn gekomen.

De muurschildering laat ons zien hoe God de mensen de hand reikt. Niet alleen symbolisch, maar ook daadwerkelijk. Overal op de fresco zijn de handen van God te zien.

Bijna tweeduizend jaar later schildert Michelangelo in de Sixtijnse Kapel eveneens de hand van God. Maar nu als schepper van de mens. God scheidt de mens door deze met Zijn hand aan te raken. Door middel van Zijn handen scheidt God de mens en door middel van zijn handen scheidt de mens zijn eigen werkelijkheid. Niet alleen zijn materiële werkelijkheid, maar ook zijn spirituele werkelijkheid. Door het samenvouwen van de handen bidt de mens tot God. Ook vertellen handen verhalen. Evenzo kan je met je handen uitstralen hoe je gemoedsstemming is.

Handen kunnen liefde en tederheid uitstalen, maar ook onschuld. Ik was mijn handen in onschuld. Handen kunnen eigenlijk alles zeggen wat er diep in ons verborgen is.

Daarom wordt er in de bijbel, overigens net als in ons taalgebruik, ook zo veel gesproken over handen om iets uit te drukken.

Maar het belangrijkste dat handen kunnen dat is dat ze gevoel kunnen uitstralen door iemand aan te raken. Onpersoonlijk, koel en afstandelijk, maar ook innig en intiem.

Aangerakt worden door iemand is vaak plezierig, maar soms ook niet.

Helemaal nooit meer aangeraakt worden door iemand, dat vele eenzame ouderen overkomt, is verschrikkelijk. Nooit meer een arm om je heen die je al is het maar heel even koestert en laat merken dat je er nog bent voor de ander.

Zo raakt ook God de mens aan. In de schildering van Michelangelo rekt de mens zich uit om de aangereikte hand van God te pakken.

De hand van God pakken en je geborgen weten. Je geborgen weten in de liefdevolle hand van God. Het lijkt bijna een wonder als dit je overkomt. Aangerakt worden door de hand van God. De psalmdichter zegt het zo prachtig in psalm 139 vers 5 en 6:

“Heer, Gij omringt mij van achteren en van voren en Gij legt uw hand op mij.

Het te begrijpen is mij te wonderbaar, te verheven, ik kan er niet bij”.

In de Sixtijnse Kapel lijkt het wel of de mens die naar de hand van God reikt er net niet bij kan. Toch beangstigt het hem niet lijkt het als je naar het gezicht kijkt. Het gezicht straalt eerder verwachting uit naar iets dat zeker zal komen. De afgebeelde mens weet het zeker, de hand van God zal er altijd zijn. Want God is een trouwe God, die niet laat varen het werk dat Zijn hand begon.

ds Rob Esveld

Doopsgezinde Gemeente
Paleisstraat 8, 2514 JA Den Haag;
telefoon 070 - 360 57 11.
E-mail: doopsgezind.dh@hetnet.nl
website:www.dgdenhaag.nl
Openingsstijden van de administratie
di t/m vr van 9.00 tot 12.00 uur
Giro: 137890
ABN-AMRO rek.nr:51 39 41 185
Giro Commissie Hulpbetoon: 295263

Remonstrantse Gemeente
Laan van Meerdervoort 955
2564 AJ Den Haag;
telefoon 070 - 325 07 79
telefax 070 - 368 56 24
E-mail: remondenhaag@hetnet.nl
Website: www.remonstranten.org/den
haag
Openingsstijden van de administratie
ma t/m vr van 9.00 tot 13.00 uur
Giro: 6397
Fortis bank rek.nr: 82 25 36 994
Giro Diaconale Commissie: 155420

Redactie
Ellen Goedhart, Paul de Kieffe, Nigel
Lamb, Reinhold Philipp, Regine
Verhoeven-Grube, Louky Welther van
Eeden, Coos Wentholt (red.secr.)

Typewerk: Margo Venema-van Doorn
lay-out: Christine Esfahani-Redeker

Druk: Van Driel, Rotterdam

Kopij kan gestuurd worden naar:
Laan van Meerdervoort 955
2564 AJ Den Haag

Oplage: 1.500 exemplaren
Verschijnt 11 maal per jaar

**Sluitingsdatum kopij
septembernummer:
15 augustus 2004**

Van de kerkenraden

De Pinkstergroet!

**De woensdag voor Pinksteren
werden 256 pakjes verstuurd
voor de actie Pinkstergroet van
Bijzondere Noden.**

Na weken denk-, schrijf- en zelfs
handwerk en de nodige
inkoopactiviteiten volgde de
inpakochtend! Met enthousiaste
mensen werd er hard gewerkt en
veel gelachen en om twee uur
hadden we de klus geklaard.
Heel veel dank voor deze
ondersteuning. Volgend jaar
zullen wij nogmaals de
Pinkstergroet verzorgen. Het motto
is dan klank en kleur. Wederom
een enveloppe gevuld met
attenties, die licht, onkwetsbaar en
houdbaar zijn! We zullen onze
fantasie weer moeten gebruiken.

namens de Pinkstercommissie,
Ina Beekhuis-Bakker

Ideeënbus

**Nieuwe impulsen voor het
gemeente zijn – uw mening
wordt gevraagd.**

In verband met het jaarthema
'gastvrijheid' is in het pastorale
team gezocht naar mogelijkheden
om de opbouw van de gemeente
van onderaf beter te stimuleren,
door allereerst goed te luisteren
naar wat mensen willen, hen meer
(dan nu al het geval is) bij de din-
gen te betrekken, en door
iedereen op zijn/haar wijze actief
te laten worden. Het gaat er in
eerste instantie om, een actieve,
op de omgeving betrokken
gemeente te zijn, die van mensen
iets verwacht en hun inbreng op
prijs stelt. Om dit proces te

INHOUD	
Van de Kerkenraden	2/3
Liturgie/Van de predikant	3/5
Uytenbogaert	5/6
Diaconieën	6/7
DoReMini	8/9
Mondiaal Samenleven	10/11
Boekbespreking/Boekerijen	10/11
Diverse Berichten	11/12
Uit de oecumene	12/13
Personalia	13
Rondom de Zondag	13
Agenda	14/15

stimuleren, zijn drie verschillende stuurgroepen samengesteld die zich op een specifiek terrein hebben gericht: liturgie en kerk(gebouw); kinderen/jongeren/jonge ouders; gastvrijheid/buiten- respectievelijk randkerkelijken. De mede hieruit resulterende ideeën zijn door het pastorale team samenvattend omschreven met 'nieuwe impulsen voor het gemeente zijn'. Hierover werd op de Algemene Ledenvergadering jongstleden gesproken en er is door de AV enthousiast op gereageerd. Als mogelijkheid om ook uw ideeën op de bovengenoemde maar ook allerlei andere gebieden, evenals commentaar, kritiek e.d. in de discussie in te kunnen brengen, is besloten om een 'ideeënbus' in de hal van onze kerk neer te zetten, waar u uw ideeën et cetera kunt deponeren. Ondergetekende treedt als coördinator op. Daarom kunt u voor uw ideeën en kritiek bij mij ook terecht langs de bekende wegen (telefoon, brief, e-mail).

Namens de kerkenraad,
ds Reinhold Philipp

Liturgie

Geuren in de eredienst?

“Laat mijn gebed opstijgen als wierook omhoog tot uw aanschijn”. (Ps 141, 2)

Eigenlijk had ik mijn bijdragen voor deze rubriek al afgerond, maar in VolZin (jaargang 3, 4 juni 2004) las ik een artikel over 'wierook' en omdat de inhoud

goed past bij de andere stukjes wilde ik u dit niet onthouden. Het artikel is iets veranderd en ingekort.

In het christendom zijn gebruiken en rituelen bewaard die misschien wel een prehistorische oorsprong hebben. Bij een uitvaartplechtigheid in katholieke kringen zien we nog wel regelmatig dat de kist van een overledene wordt bewierookt. Dat gebruik is overgenomen van de Romeinen. Zij brandden bij crematies grote hoeveelheden Arabische wierook. Deze moest de ziel van de gestorvene begeleiden, maar dat was niet de enige toepassing van wierook. Hoge ambtenaren werden, wanneer ze in functie waren voor de staatsgodsdienst, bij bepaalde plechtigheden voorafgegaan door een wierookdrager. Wierook begeleidde ook het wetboek van de 'goddelijke' keizer dat bij rechtszittingen voor de rechter uit werd gedragen. Al ver vóór de Romeinse tijd echter werd wierook bij verscheidene godsdiensten gezien als een middel om met de goden te communiceren. Men hoopte dat de onzichtbare geur van het branden van kostbare wierook zou doordringen tot de wereld van de eveneens onzichtbare goden. Hoe beter de geur en hoe kostbaarder de gebruikte grondstoffen, des te groter het effect ervan was in hemelse kringen. Wierook was een vorm van gebed, zoals doorklinkt in psalm 141 (vers 2): “Laat mijn gebed opstijgen als wierook omhoog tot uw aanschijn”. Officiële reukoffers moesten voldoen aan een nauwkeurig omschreven receptuur. In het Oude Testament is daarom precies aangegeven welke grondstoffen erin verwerkt moesten worden. Die regels

hadden tot doel dat de tempel van iedere afzonderlijke god alleen al aan de reuk herkenbaar was. Andersom maakte de vertrouwde sfeer die door de wierook werd opgeroepen deel uit van de religieuze beleving van de tempelbezoekers. De christenen hadden aanvankelijk moeite met wierook. Het was voor hen immers verbonden met de tijd vóór 313, toen zij gedwongen werden wierook te branden als offer aan de 'goddelijke' keizer. Die pijnlijke herinnering verdween blijkbaar in de zesde eeuw, want vanaf die tijd zie je wierookdragers op voorstellingen van liturgische handelingen. Voortaan werden kerkelijke ambtsdragers bewierookt alsof het hoge Romeinse functionarissen waren en het evangelieboek kreeg dezelfde behandeling als voorheen het wetboek. Ook was vanaf die tijd de liturgie verbonden met een typische geur van Arabische harsen. De protestantse kerken hebben in de zestiende eeuw afstand genomen van wierook in de eredienst. Zelfs in de katholieke kerk is het gebruik van wierook sinds het Tweede Vaticanum op zijn retour. Buiten de kerk(en) neemt de belangstelling ervoor echter toe. In Nederland is nog nooit zoveel wierook verkocht als de laatste jaren. In de New Age-scene is het een onmisbaar artikel om een sfeer te scheppen waarin de gedachten verder gaan dan het aardse. Ook in andere religieuze stromingen en godsdiensten is het een hulpmiddel om spirituele gevoelens te stimuleren. Hoe zit dat eigenlijk bij ons? Welke rol speelt bij ons de geur om een vertrouwde sfeer op te roepen? Horen en zien, zijn bij ons heel belangrijk, maar een van onze belangrijkste zintuigen, de reuk,

sluiten we uit bij onze erediensten.

ds Reinhold Philipp

Van de predikant

Het kerkelijk jaar is weer bijna rond.

Tenminste, als we het oecumenische voorstel aannemen om voortaan niet met Advent te beginnen, maar met een paar weken in het najaar die we 'scheppingsperiode' noemen. Thema zou kunnen zijn 'De aarde ademt weer'.

In de herfst vieren de joden hun oogstfeest en hun nieuwjaar. Wij hebben wel Pasen en Pinksteren overgenomen, maar niet b.v. het Loofhuttenfeest. Wèl hebben we zoiets als een dankdag voor het gewas. Ik hoop dat we er hier in onze kerken allemaal iets mee gaan doen.

Ook om beter aan te sluiten bij de joodse traditie.

Dat kerkelijk jaar, ik vind het toch altijd weer mooi. Het geeft houvast, het is alsof je opgenomen wordt in het leven van Jezus, zoals hij dat leefde temidden van zijn volk, tweeduizend jaar geleden. In de paastijd en met Pinksteren mag je dan elk jaar weer proberen te doorgronden wat zijn terechtstelling, zijn opstanding en de komst van zijn Geest betekenen. Voor alle mensen. Als je in de herfst zou beginnen met de schepping en het behoud ervan, dan ben je ook weer bij die Geest die adem geeft aan al wat leeft.

Dat brengt me bij iets anders: de hernieuwde aandacht voor godsdienst. Twintig jaar geleden leek het of iedereen al maar meer

geseculariseerd zou worden. En nu kom je in de media weer van alles tegen over religie. De merkwaardigste dingen: Jezus zou het toonbeeld van totale zelfopoffering zijn; de kern van het christelijk geloof zou zijn dat Jezus zijn leven gaf om de straf voor onze zonden te voldoen. Enzovoorts. De compassie waarmee Jezus zich bekommerde om mensen die afgeschreven waren, de moed waarmee hij de waarheid durfde te zeggen: het lijkt allemaal saai. Ik kom er maar niet toe de lijdensfilm van Mel Gibson te bekijken. Het is niet alleen nostalgie denk ik, dat ik veel liever de gedreven Jezus van Pasolini weer eens zou zien. Inmiddels is het echt al bijna een jaar dat ik aan deze gemeente verbonden ben. Het schijnt dat Thomasvaer en Pieternel met Nieuwjaar iets gezegd hebben over "in de Paleisstraat de ene predikant ...en de andere in Oldeslo steeds bij de hand". Wel, ik hoop dat het met dit team van twee dames (of, beter: zusters) voor u, voor jullie, werkbaar is geweest. Deze gemeente is echt een maatje groter dan de gemeentes waar ik eerder heb gewerkt! Daarom is het voor mij wel eens passen en meten, maar naarmate we elkaar beter leren kennen doe ik nieuwe inspiratie op. Zo was ik vanochtend te gast bij de kinderkring. Vier jaar lang had ik geen zondagsschool meer bijgewoond, dus dat was echt een feest van herkenning. Inclusief de picknick aan de Cantaloupenburg. Al weer een mooi nieuw stukje Den Haag! Na twintig jaar hier wonen begin ik toch nog in te burgeren.

Een klein jaar geleden begon ik er mee jullie uit te leggen wie ik was en wat mij bezig hield. Als ik mijzelf nu ergens presenteer, dan vermeld ik nu de Doopsgezinde

Gemeente Den Haag er bij! Mét het pastoraal werk in Oldeslo: een stukje doopsgezinde presentie tussen mensen van allerlei slag. Ik ervaar daar dezelfde openheid als in mijn vorige, 'oecumenische' gemeente. Er is zoveel mogelijk als je vanuit je doperse achtergrond onder de mensen komt. En ik voel mij steeds meer gedragen door de gemeente, nu er aldoor nieuwe doopsgezinden komen wonen.

Ik ben erg blij dat ik met Mondiaal Samenleven mag meedoen, dat sluit zo mooi aan bij dingen waar ik al mee bezig was. Toch is het weer heel nieuw, met de interreligieuze dialoog. Tenslotte: voor de Papoea-gemeenschap in het Wandamengebied ben ik plaatsvervangend dankbaar dat u van hier uit iets van hun lief en leed wilt delen.

ds Janna Postma

Church and peace

Op bezoek in de Schänzli-gemeente

Midden in mei, van de 14e tot de 16e, hield het Internationale netwerk Church and Peace zijn jaarlijkse bijeenkomst in Bazel, in het gebouw van de mennonitische Schänzli-gemeente. Het doel van deze beweging is de kerken en christelijke gemeenschappen te inspireren tot werken aan de vrede. Lid van dit netwerk zijn in Nederland de Doopsgezinde Vredesgroep en een basisgemeente in Enschede. De ADS heeft Church and Peace vele jaren gesteund, en heeft er een vertegenwoordiger (ondergetekende). Bij het netwerk zijn ook aangesloten het

Mennonitisch Centrum in Londen, de Bienenberg, leefgemeenschappen, kerkelijke werkgroepen, diaconale- en vredesgroepen van Noord-Ierland tot in de Balkan en de Oekraïne. Individueel lid worden kan ook. Het kantoor in Wetzlar wordt gerund door Marie-Noëlle van der Recke, een mennoniet uit Parijs, en Terri Miller, eveneens mennoniet, uit de VS. Een jaarvergadering is noodzakelijk, maar niet altijd even opwindend. Mensen ontmoeten is altijd interessant! Je kunt uit hun eigen mond horen wat ze doen en niet alleen uit de rapporten. Elke groep mocht zich presenteren met woord en beeld. Voor de Nederlanders – Roel Meihuizen, Henk en Coot Blom-Winkler Prins en mij – was het leuk dat er een heel verhaal over de Vredesgroep in het bulletin van Church and Peace stond. Een greep: In Zwitserland zijn mennonieten lid, maar ook de communiteit van de Zusters van Grandchamps/Gelterkinden (bij Bazel). Uit Frankrijk kwam het verhaal van contacten met de Protestantse kerken én met Pax Christi. Groot-Brittannië: In Londen werkt een groep rondom het Mennonite Center (o.a. Vic Thiessen, C&P-bestuurslid) aan conflicttransformatie. Zij worden veel gevraagd. Heel bijzonder was de aanwezigheid van een Brits meisje met een Portugese naam (ze kwam uit Goa, zoek maar op waar dat ligt!). Zij heeft met een aantal anderen een netwerk opgericht: Speak! Ze e-mailen elkaar, ondernemen acties, maar spiritualiteit is voor hen even belangrijk. Ze proberen evangelische jongerengroepen te verbinden met jonge activisten. In Duitsland heeft een

vredesconsultatie van de Landeskirchen en Christliche Friedensdienste een ‘Berlijnse resolutie’ uitgebracht over artikel 1-40 uit de Europese Grondwet, de remilitarisering. DMFK, de Duitse DVG, heeft een programma in Israël/Palestina. Mensen gaan daar helpen met de olijvenoogst en proberen zoveel mogelijk contacten op te doen met vredeswerkers én met anderen. Op de Balkan zijn veel contacten. O.a. via het MCC. Vorig jaar was er een jaarlijkse bijeenkomst met thema in Osijek, Kroatië: ‘Zoeken wat de vrede dient’. Deze keer waren vooral Hongaren aanwezig, die vredeswerk verbinden met ontwikkelingswerk in India.

Bestuursverkiezing: Anna Raffai uit Hongarije werd gekozen als bestuurslid. Na het overlijden van Cor Keijzer zal uit Nederland Harcourt Klinefelter zitting nemen. Vredetheologie: De Bienenberg organiseert geregeld symposia waaraan ook C&P deelneemt. In 2002 bezochten Nederlandse doopsgezinden de werkbijeenkomst onder leiding van de Kroaat Miroslav Volf. Hij doceert theologie in Amerika en houdt zich bezig met herinnering en verzoening. Ook stelt de Bienenberg docenten ter beschikking voor bijeenkomsten elders, zo Arnold Neufeld-Fast voor een recente DMFK-vergadering over conflicttransformatie. Brochures over conferenties en symposia zijn verkrijgbaar! C&P heeft een eigen theologische werkgroep, die nu de jaarlijkse bijeenkomst van 2005 voorbereidt.

Wij waren ondergebracht op gastadressen bij mennonieten. Dat is altijd weer geweldig: als je geen connectie hebt via een congres, dan misschien via het

trainee-jaar van je zus! De kerkdienst was goed mennonitisch: een volle kerk, veel jonge mensen en kinderen, lekker zingen en een preek van Marie-Noëlle over hoe in het bijbelboek Kronieken op een bepaald moment de vijand gespaard wordt.

In 2005 gaat de bijeenkomst over ‘Machten en Overheden in de bijbel en nu.’

Ze is gepland in Duitsland, bij de Kommunität Christusbruderschaft, van 29 april tot 1 mei.

En ja, u kunt nog altijd mee met DMFK voor de olijvenoogst in Israël/Palestina!

ds Janna Postma

Mijn favoriete bijbelvers

“Jezus zei: ‘Maria!’ Zij keerde zich nu naar hem toe en zei: ‘Rabboeni (mijn meester)!’” (Johannes 20,16)

Maria Magdalena

“Maria!”

Hij roept me uit de droom van duisternis en dood en tranen. Was ik dan blind?

Nu gaan mijn ogen open voor het leven.

Eén woord brengt licht en geeft me aan mezelf terug.

En ook aan hem:

‘Rabboeni!’

(Regine Grube)

ds Reinhold Philipp

Diaconieën

Afscheid

In de Diaconale Commissie vond een 'wisseling van de wacht' plaats.

In de vergadering van 2 juni jl. van de DC namen de volgende drie leden afscheid:

Mw J.M. van Beuningen-Romeijn.
Zij maakte sinds 1998 deel uit van de commissie. Eerst als lid van de Collectecommissie. Uiterst nauwgezet controleerde zij of de collecteaanvragen gehonoreerd konden worden. Zij was eigenlijk een beetje het financiële geweten van de collectecommissie. Toen de heer Jacobs zijn functie als penningmeester moest opgeven heeft zij deze taak ook op zich genomen.

Mw M. de Boer-Halkema. Zij kwam in 1999 de gelederen versterken. Zij hield nauwgezet de contacten gaande met de diverse instellingen die jaarlijks door de Diaconale Commissie worden gesteund.
Zij was onze 'stille' kracht.

Mw G. Fokkens-Haas. Och, wie kent haar niet. Ze leidde de bustochten en de adventsmiddagen op haar eigen onnavolgbare manier en deed nog veel meer andere dingen.

Alle drie hebben zij veel voor de Diaconale Commissie en ook voor de gemeente betekend. We zijn hen veel dank verschuldigd. Gelukkig zijn er altijd weer mensen die hen willen opvolgen. Zo vonden wij mw M.H. van den Bogaerde-Huetinck bereid de taak van penningmeester op zich te nemen, mw M. Overhoff-Cohen Tervaert wilde plaatsnemen in de

Collectecommissie.
Beiden zijn in de feestelijke dienst van 6 juni door ds R. Philipp bevestigd in hun ambt.
Wij wensen hen veel succes toe.

de Diaconale Commissie
Henny Rijdsdijk

Halfjaarlijkse collecte juli-december 2004

Do- en Re-kerk

De halfjaarlijkse collecte in beide kerken van juli - december is bestemd voor Matoekoe.

Matoekoe is een instelling voor verstandelijk gehandicapte kinderen en jong volwassenen in Suriname en ligt op 30 km van Paramaribo, even buiten Lelydorp. Net als de bevolking van het land is Matoekoe multicultureel. De kinderen en de medewerkers komen uit alle bevolkingsgroepen: Indianen (oorspronkelijke bewoners), Javanen, Hindoestanen, Creolen en Chinezen. Zestien pupillen wonen in het centrum en krijgen er de zorg en de aandacht die ze nodig hebben - voor 45 pupillen is er plaats in de dagopvang. Dagelijks worden zij met de bus opgehaald en thuisgebracht. Op Matoekoe is er voor ieder therapie en een medische behandeling; daarnaast is er werk in de tuin en in de werkplaatsen zoals een kaarttrekkerij, een weverij, en een pottenbakkerij. Voor de allerjongsten is er een schooltje, waar zij basisvaardigheden leren. De oudere pupillen werken op de biologische zorgboerderij, waar ze leren hoe ze het land moeten bewerken. Over enkele jaren zullen de producten van deze boerderij (groenten, fruit, zuivel en

vlees) waarschijnlijk toereikend zijn voor de interne groep. Vaak is de thuissituatie van gehandicapten in Suriname schrijnend door mishandeling, ondervoeding, verwaarlozing en gedwongen prostitutie - op Matoekoe vinden ze veiligheid, plezier en een plek waar ze de mogelijkheid krijgen om zichzelf te zijn en zich te ontwikkelen. Matoekoe is een Indiaans woord voor draagmand. Hier heeft het ook de betekenis van omhulling en bescherming.

Een jaar geleden is er een schildersatelier opgezet. De expositie van de kunstwerken, die veel lovende reacties kreeg, maakte aan de samenleving duidelijk dat verstandelijk gehandicapten ook iets te bieden hebben in plaats van alleen maar te vragen. Het bleek een geweldige positieve manier om deze medemens uit de taboesfeer en het vergeethoekje te halen. Het centrum is 15 jaar geleden opgericht door 2 Nederlanders en het heeft zich ontwikkeld tot een bijzondere plek met bestaansrecht. Er is kortgeleden een begin gemaakt met de zgn. Surinamisering van Matoekoe: aan een aantal Surinaamse medewerkers worden diverse (management)trainingen aangeboden waardoor het een volledig Surinaamse instelling kan worden met Surinaamse wortels. Voor deze trainingen is veel geld nodig. In de komende maanden vragen wij aan de gemeentelieden van beide kerken hieraan bij te dragen. U kunt zich de dankbare lach van de Matoekoe bewoners vast wel voorstellen!

Hulpbetoon en
de Diaconale Commissie,
Coos van Beuningen

N.b.: in de hal van beide kerken liggen folders met foto's en verdere informatie (o.a. over donaties) over Matoekoe. Wij vragen u na inzage deze door te geven of terug te leggen, opdat zoveel mogelijk geïnteresseerden zich een beeld kunnen vormen van dit bijzondere initiatief in Suriname.

Collecte juli-augustus Re-kerk

De collecte van deze twee zomermaanden is dit jaar bestemd voor de camping l'Accolade Oléron op het île d'Oléron, een eiland ten noorden van Bordeaux in Zuid-West Frankrijk.

L'Accolade ('de omhelzing' in het Frans) is ontstaan vanuit de wens mensen met lichamelijke beperkingen een zelfstandige en onbezorgde vakantie te bieden in het buitenland. Uitgangspunt is daarbij dat de bungalows, het groepsgebouw, de kampeerplaatsen en het terrein volledig zijn aangepast en dat er 24 uur assistentie aanwezig is. Voor de realisatie van dit idee is door de Nederlandse Monique Schieman de non-profit Stichting l'Accolade opgericht.

De camping bestaat uit acht bungalows, een verwarmd zwembad, een openlucht theatertje en een speelterreintje met o.a. een rolstoelschommel. En er is een groot magazijn met hulpmiddelen. Alles voldoet aan de eisen van het 'Handboek Toegankelijkheid'. In twee jaar tijd hebben meer dan 400 vrijwilligers l'Accolade Oléron omgetoverd tot een ideaal vakantieoord voor mensen met lichamelijke beperkingen. Sinds mei 2001 is de camping volledig

in gebruik. Ook de locatie is ideaal om een fijne vakantie te garanderen: 500 meter van zee en dichtbij een gezellig Frans dorpsmarktje.

L'Accolade wordt niet gesubsidieerd en werkt met vrijwilligers die de noodzakelijke papieren hebben. Een deel van hun tijd besteden zij aan het geven van assistentie aan de gasten (zoals bijvoorbeeld ondersteuning bij het naar het strand gaan of een avond op de kinderen passen zodat de ouders samen uit eten kunnen) of aan het uitvoeren van werkzaamheden in het park. Maar ook zij brengen een deel van hun tijd door op de camping als vakantie!

Het doel van l'Accolade is om gasten en hun familie of vrienden een onbezorgde vakantie te bieden en hen daarvan te laten genieten zonder betutteling en bemoeizucht. Dit wordt gerealiseerd door hen te omringen met persoonlijke aandacht, respect en hartelijkheid. En dat ze daarin slagen blijkt wel uit de volgende twee reacties van gasten over de sfeer op l'Accolade: "De balans tussen elkaar met rust laten en er voor elkaar zijn is prima" en "Een feest: warm, vrolijk, lief, blij, respectvol". De opbrengst van onze collecte zal besteed worden aan spoel/föhninstallaties op de W.C.'s van de acht bungalows. Laten wij in deze zomerse tijd vol vakantiesfeer ons steentje bijdragen aan dit mooie doel!

Voor meer informatie:
www.l-accolade.nl of
Stichting l'Accolade
Postbus 181
6860 AD Oosterbeek

de Diaconale Commissie,
Madeleine Overhoff-Cohen

Tervaert

Opbrengst 2^e collecte maart-april Re-kerk en Hoeksteenkerk

In die maanden is er op de tweede zondag gecollecteerd voor de Stichting Paradijsvogel. De opbrengst van de collectes bedraagt € 378,02 en is bestemd voor leermiddelen voor een school op Irian Jaya.

de Diaconale Commissie,
Coos van Beuningen

Mondiaal Samenleven

De Derde Wereldtafel

In de maanden juli en augustus is de tafel met vakantie. Op 5 september zal hij weer staan in de Doopsgezinde kerk en op 12 september in de Remonstrantse kerk. Wij hopen u dan weer allerlei producten te kunnen verkopen. Bonenkoffie, suiker en sappen schrappen wij. Wel gaan we wat meer cadeau-artikelen neerzetten. Mocht u zin hebben om deel te gaan uitmaken, voorzover u dat nog niet bent, van ons verkoopteam, dan nodig ik u uit om contact op te nemen met de Werkgroep Mondiaal Samenleven.

Namens de werkgroep wens ik u een zeer goede zomer toe.

Coos Wentholt

Amnesty International

Schrijven voor gevangenen en verdwenen mensen.

Op de maandagen 12 juli en 9 augustus vindt van 10.00 uur tot 12.00 uur de schrijfochtend plaats in de Doopsgezinde kerk, Paleisstraat 8.

In juli schrijven we aan autoriteiten in Iran, de Russische Federatie en Soedan. In dit laatste land werden de veearts Ali Ahmed Daoud en het parlamentslid Ali Hussain Dossa jl. maart gearresteerd. Ze hadden een discussiebijeenkomst georganiseerd over lobbyen bij de regering om aanvallen van door de regering gesteunde Janjawid militieën op dorpen in Darfur te stoppen. De beide mannen zouden zo erg gemarteld zijn dat een dokter ingeschakeld moest worden. Naar verluidt worden ze beschuldigd van spionage voor het Soedanese Bevrijdingsleger (SLA), een gewapende oppositiegroep. Op dat vergrijp staat de doodstraf. Amnesty beschouwt hen als gewetensgevangenen. De laatste maanden zijn veel mensen gearresteerd in de regio Darfur op verdenking van connecties met de gewapende oppositie. Voor welke mensen in augustus wordt geschreven is mij nog niet bekend, maar het zal ongetwijfeld ook dan nodig zijn. Gevangenen hebben geen vakantie. Beide keren zijn er voorbeeldbrieven aanwezig.

Eta Simon Thomas

Nieuwe Initiatieven

Theater/concertbezoek

De Culturele Commissie neemt het volgende initiatief van een gemeentelid graag over: Wellicht zijn er Kredo-lezers die graag concerten en/of voorstellingen willen bezoeken maar geen gezelschap hebben. Diegenen die belangstelling hebben voor gezamenlijk theater/concertbezoek kunnen zich melden bij het kerkelijk bureau, telefoon 325 07 79. De Culturele Commissie zal de melders bundelen en zorgen dat zij met elkaar in contact kunnen treden. Het is de bedoeling dat zij daarna zelf zorgen voor hun gezamenlijke afspraken. Aanmelden is aan te bevelen voor het nieuwe uitgaansseizoen.

Leesclub

Een vergelijkbaar idee van betreft het vormen van een (of meer) leesclub(s) door mensen die daaraan behoefte hebben. Zoekt u een leesclub, meld u dan aan bij het Re-kerkelijk bureau. De Culturele Commissie zal de namen bundelen en rondzenden zodat u zelf een (of meer) leesclub(s) kunt formeren. In september zullen alle gegevens van beide groepen worden verzameld. We wensen u een plezierige zomer.

Frederiek van Heijst-Muller

Muziek in de kerk

Komend winterseizoen een concertserie in de Doopsgezinde kerk op de 4^e woensdag van de maand.

Het eerste concert is op 29 september.

De Stichting Kamerbreed klassiek, podium voor jonge musici, organiseert ook dit jaar weer een reeks concerten en heeft gekozen voor de goede akoestiek van de Doopsgezinde kerk.

Woensdagavond is de doperse uitgaansavond en we kunnen ons verheugen op zes concerten. De Stichting Cultureel Beheer biedt aan allen, die op de ledenlijst van de Doopsgezinde Gemeente staan, een aanmerkelijke korting op de toegangsprijs, die al zeer redelijk is. We rekenen op een grote belangstelling, zodat we samen met de trouwe toehoorders van de Stichting Kamerbreed Klassiek, een volle kerk krijgen. In de Kredo van september en in de kerk zal u meer informatie vinden.

De concerten zijn op de volgende data:

29 september Dvorak, quatre mains

27 oktober Jong Vocaal, Poulenc

24 november Opera Mascagni

in december geen concert

26 januari 2005 Jong Vocaal, Brahms

23 februari Haagse componisten

23 maart Jong Vocaal, Britten

Ina Beekhuis-Bakker

Cultuur

Boekerijen

De Boekerij

In de tuin bij de kosterswoning groeit 'hoe langer hoe liever'. Weet u nog, dat plantje dat ook wel 'menniste zusje' wordt genoemd.

Van de oude naar een nieuwe woning. Week na week heen-en-weer langs fris groen, bloeiende margrietten, zonnig geel en de Tapijtweg bekleed met fluitekruid. Nu, inmiddels verhuisd, ben ik thuis: J.F. van Royenweg 19, 2597 NV Den Haag.

Verhuizen is een hele klus. Hartelijk medeleven vanuit de gemeente doet dan goed. Op het mededelingenbord in Huize Oldeslo neem ik met vreugde kennis van het Dopers Weekbericht dat door Nelleke Kan wordt verzorgd.

Boeken, boeken en nog eens boeken zijn door mijn handen gegaan. Vergeten momenten kwamen terug, werden helder en hadden aan inzicht gewonnen. Zo herlas ik *De vuurdoop*, een toneelstuk van Marten Hartkamp, dat in 1983 in de Koninklijke Schouwburg met de Haagse Comedie de première beleefde.

Het stuk gaat over de Amsterdamse Wederdopers. Lees vooral wat de auteur schrijft in *Over het stuk*, zie van H.

Brugmans *De geschiedenis van Amsterdam'* en mis de recensie niet, die Ed van Straten schreef voor het Algemeen Doopsgezind Weekblad. Boekje, ADW-knipsel en *Opkomst en bloei van Amsterdam*, auteur prof. dr H. Brugmans vindt u bij de boekerij.

Als extra gedurende de zomermaanden van Leo Fijen *Het wonder van Maartensdijk* nr

X/2004/1 en van 'Ervaringsdeskundigen' *Oud worden, hoe doe je dat* nr X/2004/2.

Voorts ligt een tentoonstellingsagenda ter inzage.

Anneke Breevaart

Diverse berichten

Zonovergoten afsluiting kinderkerkdiensten van dit seizoen

Op zondag 13 juni vond alweer de laatste kinderkerkdienst van dit seizoen van de Doopsgezinde Gemeente plaats.

Ongeveer 20 kinderen in diverse leeftijdscategorieën waren aanwezig. Na afloop van de dienst vertrokken de kinderen samen met hun (groot)ouders en andere gemeenteleden naar de prachtige, beschutte kinderspeelplaats aan de Cantaloupenburg voor een picknick. Het was intussen prachtig weer geworden; de meegebrachte quiches en broodjes lieten zich goed smaken, zodat de stemming bij jeugdigen, ouderen en oudere jongeren al snel prima was. Al met al was het een geslaagde afsluiting van een geslaagd seizoen. Na de zomervakantie gaan de kinderdiensten weer met nieuwe energie van start.

Meine Henk Klijsma

Doopsgezinde Broederschap

Activiteiten regionale DCG-commissie Zuid-Holland / Zeeland

De Zuid-Hollands-Zeeuwse tak van de DCG organiseert dit najaar twee interessante bijeenkomsten.

Ten eerste op dinsdagavond 14 september 'Inspirerend werken met kinderen van 6-12 jaar'. Wat inspireert ons om met kinderen te werken? Hoe maak je een zondagsschoolprogramma voor kinderen die gewend zijn aan TV en computer? De avond staat onder leiding van Doddy van Leeuwen, theologe, en verbonden aan het Landelijk Dienstencentrum van de SOW-kerken.

Op zaterdag 9 oktober leidt ds Lies Brussee-van der Zee een dag over dopers pastoraat. Wat is specifiek dopers pastoraat? Zijn bezoekcommissies en huisbezoek ook pastoraat? Wie 'mogen' pastoraat doen en hoe? Beide activiteiten vinden plaats in de Vermaning van de DG Gemeente Rotterdam. Meer informatie bij Aart Schots, tel. 010-4746442.

Menno Meihuizen

Uit de oecumene

'Den Haag zingt' (samenzang-koorzang- orgelspel)

Tijd en plaats:

* Eenmaal per twee maanden 5 x per seizoen: september-november-januari-maart-mei

* Tijd: 17.00-18.00 uur; 3^e zondag in de maand, in mei echter de 4^e zondag

* Plaats: afwisselend in verschillende monumentale kerkgebouwen in de binnenstad.

Voorstel voor het eerste seizoen:

- 19 september: Lutherse kerk
- november: Oud Katholieke kerk
- januari: Kloosterkerk
- maart: H. Jacobuskerk (Parkstraat) of O.L.V. van Goede Raad
- 22 mei: Waalse kerk

In de wereld van geloof en religie

Een cursus voor Den Haag en omstreken.

In september 2004 start weer een nieuwe cursus in de Bethlehemkerk te Den Haag.

Er start een cursus op woensdagavond van 19.00-22.00 uur en een cursus op donderdagmiddag van 13.30-16.30 uur.

De lessen zijn iedere woensdagavond of donderdagmiddag van september tot eind mei, behalve tijdens schoolvakanties.

Informatie en aanmelding Cursus TVG Den Haag: O. Elseman, Fuutlaan 3, 2566 SB Den Haag, tel 070 323 32 20.

Informatieavond op woensdag 8 september om 19.00 uur in de Bethlehemkerk, Laan van

Meerdervoort 627 te Den Haag, ingang Azaleaplein.

Personalia

Remonstrantse Gemeente

Ingekomen (met attestatie): mevrouw M. Lugt (uit Utrecht)

Vertrokken (met attestatie):

de heer en mevrouw Heederik-Sonneveldt

Het nieuwe adres van de heer en mevrouw Heederik-Sonneveldt is: Klooster 12, 7851 AJ Zweeloo

Op het kerkelijk bureau heeft intern een verschuiving in de arbeidsuren plaatsgevonden: Christine Esfahani zal per 1 juli korter gaan werken en Margo Venema zal per die datum wat langer gaan werken. De openingstijden van het bureau blijven echter ongewijzigd: maandag t/m vrijdag van 09.00 - 13.00 uur.

Rondom de zondag

Uitje op zondag 25 juli

Deze zondag wil ik om 12.00 vertrekken vanuit de Doopsgezinde kerk om de tentoonstelling Hofjes in de Hofstad te gaan bekijken.

Op zondag 29 augustus wil ik wandelen over het Lange Voorhout om de beelden aldaar te bekijken. We starten dan weer om 12.00 uur. Ik vind het erg gezellig als u met mij meegaat. Tot ziens.

Coos Wentholt

Gast op de kansel

Op 1 augustus zal in de Remonstrantse kerk voorgaan de heer Joris J. Meltzer.

De heer Meltzer is econoom en doceerde jarenlang aan de Universiteit van Amsterdam. Hij leidt al vijftien jaar diensten in de Waalse kerk in Amsterdam. Hij kreeg van het Remonstrants Seminarium de bevoegdheid ook in onze diensten voor te gaan. Op 18 juli a.s. zal hij in Amsterdam toetreden als lid van de Remonstrantse Broederschap.

De heer Meltzer heeft veel ervaring in het voorgaan in diensten, de laatste keer voor onze Gemeente was op 14 maart jl in de Hoeksteenkerk.

Henny Rijdsdijk

Agenda Remonstrantse Gemeente

Algemeen

* zo 5 sept 10.30-14.30 uur Re-
kerk: Openingszondag

ds J.F. Goud

* vr 9-za 10 juli Gesprekskring
Benoordenhout I, weekend in
Nijensleek (Drenthe)

* ma 23 aug 14.00 uur
Gesprekskring contactleden
Voorburg-Leidschendam, t.h.v.
mw Bloemers, Badhuislaan 256,
Voorburg (tel 387 69 29). Thema:
'Wij geloven'

* di 31 aug 20.15 uur
Gesprekskring Benoordenhout I,
t.h.v. fam. Huitema, Van
Tedingerbrouckstraat 24 (tel 324
65 20)

* do 2 sept 20.00 uur
Valkenboskring t.h.v. dhr W. v.d.
Berg, Sonderdanckstraat 6 (tel
328 3009). Thema: Camus